

UNIA EUROPEJSKA

Jak przygotować się do wdrożenia wymogów pakietu AML?

Jeszcze w lipcu 2021 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek o przyjęcie rozporządzenia, które ujednoliciłoby zasady przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu na terenie UE.

NIKOLA JADWISZCZAK-NIEDBAŁKA
radca prawny w Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna

BARTOSZ POSŁUSZNY
radca prawny w Krzysztof Rożko i Wspólnicy Kancelaria Prawna

wiązań rozproszonych do tychczas po aktach prawnych oraz wytycznych organów nadzoru, czy rekomendacjach organów międzynarodowych (np. FATF), które zebrane zostały w treści rozporządzenia AML. Rozpoczęcie stosowania nowych przepisów będzie następowało stopniowo – w przypadku rozporządzenia AML i VI dyrektywy AML od 10 lipca 2027 r.

stać opracowane przez AMLA do 10 lipca 2026 r. W tym samym terminie wydana zostanie znaczna część wytycznych.

Strategie i procedury wewnętrzne

Aktualnie obowiązujące przepisy unijne wprowadzają wymóg posiadania przez instytucje obowiązane strategii, środków kontroli oraz procedur w obszarze AML/CFT, jednakże nie precyzują elementów tych dokumentów, ograniczając się do kierunkowego określenia wymogów co do ich treści. Doprecyzowanie jest, ale wyłącznie na poziomie ustawodawstw krajowych. Tymczasem rozporządzenie AML zmienia podejście – tym razem dostajemy nie tylko szczegółowy zakres zagadnień, które mają zostać uregulowane w treści strategii

instytucje obowiązane powinny wziąć pod uwagę, przeprowadzając tzw. instytucjonalną ocenę ryzyka, która obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka związanego z ML/FT odnoszącą się do prowadzonej działalności. W tym zakresie instytucje obowiązane polegają aktualnie na wytycznych organów nadzoru, w tym wytycznych KNF z 2020 r. Nowe przepisy dookreślają wymogi względem oceny ryzyka dotyczącej całej działalności danego podmiotu, wskazując m.in. na konieczność uwzględnienia informacji publikowanych przez międzynarodowe organy normalizacyjne, Komisję Europejską oraz AMLA. Ponadto w załącznikach do rozporządzenia AML wprost wskazano czynniki ryzyka, które powinny zostać uwzględnione w ocenie ryzyka, wyróżniając ryzyka zmienne oraz czynniki niższego oraz podwyższonego ryzyka. Doprecyzowanie wymogów co do treści oceny ryzyka również nastąpi w wytycznych AMLA.

W rozporządzeniu AML wprowadzono również wymogi w zakresie powierzenia podmiotom zewnętrznym wykonywania obowiązków instytucji obowiązanych w zakresie AML/CFT oraz określono zakres dopuszczalnego powierzenia. Obecne przepisy zawierają jedynie szeregowe regulacje w tym zakresie, a zasady tzw. outsourcingu AML określone zostały przede wszystkim na poziomie wytycznych organów nadzorczych. Na szczególne wymagania w powyższym zakresie trzeba będzie jednak poczekać nieco dłużej, jako że dotyczące ich wytyczne AMLA mają zostać opracowane do

10 lipca 2027 r. Zasady outsourcingu czynności na rzecz podmiotów trzecich mają stać się elementem strategii i procedur. Konieczne będzie zatem uregulowanie tych zasad na poziomie procedur wewnętrznych.

Bez wątplenia przyjęcie pakietu AML wiąże się z koniecznością dostosowania treści dotychczas obowiązujących wersji strategii i procedur do nowych wymogów. Dostosowana do wymogów treść dokumentacji wewnętrznej to jedynie mały krok w długiej drodze dostosowawczej. Przyjęte w ramach procedur rozwiązania oraz zasady chociażby identyfikacji i weryfikacji klientów, czy analizy transakcji muszą znaleźć odzwierciedlenie w praktyce. Do tego zaś konieczne jest wprowadzenie zmian organizacyjnych w całym procesie pozyskiwania, przechowywania i analizowania danych o klientach i transakcjach, jak również wprowadzenie zmian i aktualizacji dotychczasowych narzędzi informatycznych wspierających proces AML/CFT w danej instytucji obowiązanej, czy nawet zakup nowego narzędzia, które pomoże instytucji w sprostaniu szeregu nowych wymogów. Jest to proces żmudny i wymaga wielu rozmów oraz negocjacji z działem IT w przypadku większych instytucji czy rozmów z zewnętrznymi dostawcami w przypadku tych mniejszych. W odniesieniu do tych ostatnich, należy pamiętać, że będą dodatkowo klasyfikowani jako zewnątrzni dostawcy usług ICT w rozumieniu rozporządzenia DORA, które nakłada na instytucje obowiązane (i jednocześnie podmioty fi-

nansowe) dodatkowe obowiązki związane z zarządzaniem ryzykiem tych dostawców.

Wczesna analiza luki

Pierwszym krokiem do rozpoczęcia działań dostosowawczych powinno być przeprowadzenie przez instytucje obowiązane (a od lipca 2027 r. podmioty zobowiązane) analizy luki. W dużym uproszczeniu ma ona na celu odpowiedzenie sobie na dwa kluczowe pytania: jaki jest obecny stan dostosowania do wymogów pakietu AML i co dana instytucja musi zrobić, żeby sprostać wymogom na dzień 10 lipca 2027 r. Czy jednak bez wydanych RTS, ITS i wytycznych instytucje obowiązane powinny w ogóle przystępować do analizy luki? Oczywiście szczegółowe wymogi znajdują odzwierciedlenie w aktach wykonawczych do rozporządzenia AML i wytycznych, ale ich projekty zostaną przedstawione dopiero rok przed rozpoczęciem stosowania rozporządzenia, a wówczas może być już za późno. Przystąpienie do działań dostosowawczych już teraz pozwoli na odpowiednie zaplanowanie budżetu, rozłożenie w czasie kosztów wdrożenia zmian oraz odpowiedni podział obowiązków i kompetencji w ramach komórki AML/CFT w danej organizacji. W teorii odległy termin, nie powinien zatem upiścić czujności instytucji obowiązanych. Proces dostosowawczy jest bowiem złożony, długotrwały oraz wymaga zaangażowania wielu osób i znacznych zasobów. / @

AMLA wyznacza standardy

Jednym z motywów przewodnich nowych regulacji jest „standaryzacja”, która przejawia się w obowiązkach przydzielonych nowo utworzonemu AMLA. To właśnie ten urząd będzie odpowiedzialny za opracowanie aktów wykonawczych do rozporządzenia AML, tj. regulacyjnych i wykonawczych standardów tech-

Akty wykonawcze i wytyczne do rozporządzenia AML będą kluczowe w kontekście dostosowania do nowych wymogów

nicznych (odpowiednio RTS i ITS), oraz szczegółowych wytycznych. Będą one dotyczyły m.in. treści dokumentacji wewnętrznej podmiotów obowiązanych, w tym oceny ryzyka, czy również stosowania środków należytej staranności (obecnie środków bezpieczeństwa finansowego). Projekty wskazanych aktów wykonawczych powinny zo-

stać opracowane przez AMLA do 10 lipca 2026 r. W tym samym terminie wydana zostanie znaczna część wytycznych.

Podobnie jak w przypadku strategii i procedur wewnętrznych, aktualne przepisy nie precyzują elementów, które

Doczekaliśmy się. W dniu 31 maja 2024 r. przyjęto z poziomu UE tzw. pakiet AML, obejmujący VI dyrektywę AML, rozporządzenie ustanawiające Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu („AMLA”), nowy unijny organ nadzorczy do spraw AML oraz rozporządzenie w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu („rozporządzenie AML”). Pakiet AML z jednej strony stanowi rewolucję w zakresie regulacji prawnych w obszarze AML/CFT – odchodzi bowiem od harmonizacji przepisów na rzecz ich ujednolicenia na poziomie państw członkowskich. Z drugiej zaś jest kolejnym krokiem w ewolucji roz-

PRZEDSIĘBIORCY

Czy można zabronić restrukturyzacji?

Postępowanie restrukturyzacyjne to dobry sposób ratowania firmy, ale musi być wykorzystywany zgodnie z prawem.

KONRAD RADWAN
Kancelaria
Restrukturyzacyjna KPR

Przy zawieraniu umowy strony próbują na różne sposoby zabezpieczyć swoje interesy. Zawsze jednak działania te mają określone granice, a jedną z nich są próby torpedowania restrukturyzacji.

Przedsiębiorca, który rozpoczął prowadzenie wobec siebie postępowania restrukturyzacyjnego, ma obowiązek

dołączyć do nazwy swojej firmy określenie „w restrukturyzacji”. Dzięki temu wszyscy zainteresowani mogą w prosty sposób uzyskać informacje o położeniu przedsiębiorstwa. Taki komunikat należy odczytywać jako podjęcie przez dłużnika działań zmierzających do rozwiązania jego problemów finansowych, a nie jako komunikat o dążeniu do likwidacji działalności. Nie zmienia to faktu, że konieczności rozpoczęcia restrukturyzacji lepiej unikać – ale nie za wszelką cenę. Niedopuszczalne jest również mówienie się przez strony, że taka procedura nie zostanie zainicjowana.

Ustawodawca w art. 225 ust. 1 Prawa restrukturyzacyjnego – odnosząc się do postępowania o zatwierdzenie układu – stanowi, że nieważne są postanowienia umowy zawartej z dłużnikiem, które przewidywa-

łyby, że w przypadku złożenia wniosku o zatwierdzenie układu, zatwierdzenia układu lub dokonania obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego nastąpi zmiana albo rozwiązanie stosunku prawnego. Analogiczny zakaz dotyczy przyspieszonego postępowania układowego. W tym przypadku, na mocy art. 247 Prawa restrukturyzacyjnego, postanowienia umowy zastrzegające na wypadek złożenia wniosku o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego lub jego otwarcia zmianę lub rozwiązanie stosunku prawnego, którego stroną jest dłużnik, są nieważne.

W ten sposób ustawodawca chroni zarówno prawidłowy bieg restrukturyzacji, jak i interesy dłużnika. Gdyby okazało się, że kontrahenci restrukturyzowanego mają nieograniczone możliwości

wypowiadania łączących ich z nim umów, to mogłoby doprowadzić przedsiębiorcę do bankructwa. Tymczasem restrukturyzacja służy ratowaniu firmy i poszukiwaniu optymalnych sposobów spłaty wierzycieli. Należy więc ją traktować jako szansę dla wszystkich zainteresowanych – począwszy od dłużnika, poprzez jego wierzycieli, a skończywszy na kontrahentach i klientach przedsiębiorcy niebędących jego wierzycielami.

Nie oznacza to, że każdy dłużnik ma prawo skorzystać z postępowania restrukturyzacyjnego. W pierwszej kolejności musi on posiadać zdolność restrukturyzacyjną, którą ustawodawca zwykle wiąże z prowadzeniem działalności gospodarczej. Dlatego restrukturyzacja pozostaje w pierwszej kolejności dedyko-

wana przedsiębiorcom. Poza tym wskazana procedura może zostać zainicjowana jedynie w stosunku do dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością. Co to znaczy?

Niewypłacalny jest ten dłużnik, który utracił możliwość wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Natomiast zagrożenie niewypłacalnością oznacza stan, w którym sytuacja ekonomiczna dłużnika wskazuje, że w niedługim czasie może on stać się niewypłacalny. Warto podkreślić, że zarówno niewypłacalność, jak i zagrożenie nią to stany faktyczne. Trzeba więc realnie ocenić, jaka jest kondycja ekonomiczna przedsiębiorcy, w tym zwłaszcza faktyczna perspektywa uregulowania zobowiązań wierzycieli. W każdej restrukturyzacji mie-

wienie sił na zamiary to naprawdę kluczowe zagadnienie, nierzadko decydujące o powodzeniu całego przedsięwzięcia.

Jedno jest pewne: czy to niewypłacalność, czy też zagrożenie niewypłacalnością nie mają nic wspólnego z przypadkami, w których dłużnik ma zasoby niezbędne do bieżącej spłaty wierzycieli, ale tego nie robi. W takich przypadkach restrukturyzacja nigdy nie jest dopuszczalna. Jej rozpoczęcie nie może być traktowane instrumentalnie, np. po to, aby zatrzymać egzekucję komorniczą. Postępowanie restrukturyzacyjne to bardzo dobry sposób ratowania firmy, ale musi być wykorzystywane zgodnie z prawem. Bez tego istnieje ryzyko, że czas przeznaczony na przygotowanie postępowania po prostu zostanie zmarnowany. / @